

ГЕНЕРАЛ-МАЈОР ЗДРАВКО ПОНОШ
О РАЗГОВОРИМА У САД

УБРЗАЊЕ САРАДЊЕ

Потписивање споразума SOFA (Status of Forces Agreement), који регулише статус америчког војног особља током боравка на нашој територији, крунисање је вишегодишњег рада на унапређењу војне сарадње и конкретног двогодишњег рада на припремању тог документа

Споразум SOFA, који САД имају са скоро свим европским земљама, отвара нам могућности шире сарадње, а најзначајнији је Програм државног партнерства (State Partnership Programme), у нашем случају са Националном гардом Охаја, оцењује генерал-мајор Здравко Понош, заступник начелника Генералштаба Војске Србије, у изјави за *Одбрану* после повратка из САД, где је боравио од 5. до 8. септембра као члан делегације председника Србије Бориса Тадића.

Програм је то, како му име каже, државног партнерства, а не искључиво војног. Он углавном започиње као војно-војни, касније еволуира у војно-цивилни и све више поприма одлике цивилно-цивилне сарадње. Управо је то важно да наша јавност зна, да то није само војна тема већ могућност остваривања значајних резултата у многим областима сарадње.

Генерал Понош истиче да није необично да војна сарадња међу државама понекад иде корак испред других облика сарадње. У нашим односима са САД то је један од развијенијих облика, али не треба заборавити чињеницу да су САД тренутно највећи страни инвеститор у Србији.

■ ПОТЕНЦИЈАЛ ЗА УСПЕШНУ САРАДЊУ

Шта за нас значи Програм државног партнерства? Значи много и више него за друге земље које га имају, а има га око 50 земаља у свету, од тога 24 из Европе, каже генерал Понош и објашњава да за нас значи утолико више будући да још нисмо у Партнерству за мир. Уз партнерство са Охајом отварају нам се могућности за интероперабилност, јер ћемо сарађивати са Националном гардом, војском која броји 16.000 људи и која је организована по стандардима НАТОа.

Да бисмо боље схватили суштину тих снага треба знати чињеницу да су америчке јединице ангажоване у нашем региону све из националне гарде. Дакле, реч је о правој војсци, а не о резерви у неком стандардном смислу речи.

Зашто смо добили Охајо? Разлог је демографског карактера, јер је наша дијаспора доста бројна у тој држави, а ту је и сенатор Џори Војнович, човек нашег порекла, који је подржао ову сарадњу. Други разлог је, наводи генерал Понош, у већ оствареној афирмацији Охаја у реализовању таквог програма са Мађарском. У тој сарадњи програм је прошао еволуцију од војно-војног до скоро изразито цивилно-цивилног. Искуство целокупне сарадње Охаја са Мађарском говори да је реч о гарди која има потенцијал и референце за веома успешну сарадњу.

Генерал Понош каже да су чланови српске делегације приликом посете Колумбусу, главном граду Охаја, дочекани не само као партнери него и као пријатељи, а свечани војни строј стајао је поред српске заставе и интонирана је химна *Боже правде*. Утисак је потврђен и приликом презентације војне сарадње приређене за нашу делегацију, којој су присуствовали сви команданти јединица ранга бригада. Присуство топ менаџмента Националне гарде потврђује спремност за сарадњу у којој ћемо добити онолико колико будемо спремни да прихватимо.

■ ЗНАЊЕ НА ПРВОМ МЕСТУ

О конкретним облицима сарадње разговараће се већ крајем септембра, најављује генерал Понош, када нам у посету долази командант Националне гарде Охаја генерал Грегори Вејт, а потом средином октобра, када у посету долази генерал Стивен Блам, командант Националне гарде САД. Након тога можемо очекивати прво размену експертских радних група, а у догледно време и заједничке вежбе и ширу сарадњу на плану обуке.

То је програм којим ћемо много добити, посебно у стручном смислу, а ништа не губимо, наглашава генерал Понош. Партнерски однос омогућава нам размену искустава и знања са јединицама које функционишу по стандардима НАТОа и које имају изванредно искуство у мировним операцијама.

Генерал Понош је о аспектима војне сарадње две земље у Пентагону разговарао са замеником начелника Здруженог генералштаба адмиралом Едмундом Ђиамбастијанијем. То је такође био врло срдан и конструктиван разговор, где је договорено да након потписивања споразума SOFA треба кренути у практичне облике сарадње. Договорено је да се још више подржи школовање наших официра и похађање курсева у образовним центрима НАТОа.

Од свих облика генерал Понош је највише инсистирао на образовању и обуци, односно знању, о чему је посебно говорио за часопис "The Stars and Stripes". "Можете добити паре, али их потрошите, можете добити опрему, она застари, али знање је оно које остаје. То је дугорочна инвестиција која не може брзо да се стекне, али ни брзо да се изгуби", објавио је у интервјуу са генералом Поношем часопис америчких оружаних снага.

Треба истаћи и разговоре вођене са конгресменима и сенаторима члановима комитета за оружане снаге у којима је посебно подвучен добар развој сарадње Србије и Америке. Недавно објављено писмо подршке пет конгресмена, а после тога и 24 сенатора, значе подршку тој врсти сарадње и апел председнику Бушу да је подржи. Они су тако наступили и сада, подржавајући наше реформе и развој билатералне сарадње. У тим разговорима, каже на крају генерал Понош, наглашено је да Србија и Америка имају дугу историју пријатељства и војног савезиштва у великим ратовима, а ових дана обележено је и 125 година дипломатских односа две земље. ■

Р. М.